

Dohoda o spolupráci mezi ČKMŠ a HZS

Referát na semináři Bezpečnost muzejních sbírek

Národní galerie, 6. 6. 2012

Partneři Dohody:

Hasičský záchranný sbor ČR – jádro Integrovaného záchranného systému ČR

Český komitét Modrého štítu – dobrovolné sdružení českých organizací zaměřených na ochranu kulturního dědictví, propojená s mezinárodní nevládní organizací

Proč Modrý štít? Název je odvozen od emblému, který označuje kulturní památky pod zvláštní ochranou, tak jak její podmínky vymezuje Haagská konvence a doporučení UNESCO. Jde tedy o známý modrobílý znak, který nesou i některé význačné památkové objekty ČR.

Komitét Modrého štítu je organizován podobně jako Červený kříž – má dvě větve:

Mezinárodní komitét Modrého štítu :

Mezinárodní nevládní organizace, operující pod egidou UNESCO, která usiluje o preventivní opatření na ochranu, pohotovou pomoc ve stavu nouze, případně následnou záchranu kulturního dědictví ohroženého válkou, přírodními katastrofami nebo selháním člověka, vandalismem či terorismem.

Koordinuje v tomto smyslu činnost výkonných orgánů profesních sdružení ve sféře archivů (ICA), knihoven (IFLA), muzeí (ICOM), památkové péče (ICOMOS) a institucí pečujících o audiovizuální dokumenty (ICAAA).

Vznikla v r. 1996 v době bojů na Balkáně, když vzájemné cílené útoky na tamní kulturní instituce a památkové objekty ukázaly akutní potřebu všestranné mezinárodní spolupráce.

Východními podklady pro její činnost jsou Haagská konvence o ochraně kulturního dědictví v případě ozbrojeného střetnutí z r. 1954, První protokol (1954) a Druhý protokol (1999) k ní, dále pak Konvence UNESCO o ochraně světového kulturního dědictví z r. 1972, Doporučení UNESCO k ochraně kulturního a přírodního dědictví na národní úrovni (1972), Ženevské konvence (1949).

Její zásadní záměry byly vyhlášeny Deklarací o ochraně kulturního dědictví v mimořádných situacích, vydanou na závěr semináře Mezinárodního komitétu Modrého štítu v Radenci (Slovinsko) v r. 1998.

V těsné spolupráci s Mezinárodním komitétem, ale po vlastní linii pak je organizována

Asociace národních komitétů Modrého štítu :

Národní komitét se vytvářejí postupně od r. 1998, smluvně právně Asociace ustavena v r. 2008.

Český komitét Modrého štítu

vznikl z iniciativy Českého výboru ICOM, zakládajícími signatáři jsou dále Česká archivní společnost a Česká informační společnost při Národním archivu, Český výbor ICOMOS, Svaz knihovníků a informačních pracovníků – reprezentant ČR v IFLA.

V r. 1999 byl ustaven přípravný výbor. Smlouva o založení a působení Českého komitétu Modrého štítu byla uzavřena 21. 4. 2000.

V r. 2001 se ke smlouvě připojila Asociace muzeí a galerií ČR a v r. 2003 rovněž Rada galerií.

Základním posláním sdružení je spolupráce a koordinace při prevenci katastrof a nepředvídatelných událostí, při racionálním nasazení techniky a prostředků určených pro záchranu ohroženého kulturního dědictví a nápravu případných škod.

Úplné znění smlouvy a další relevantní dokumenty jsou k dispozici na adrese http://www.nkp.cz/o_knihovnach/konsorcia/skip/ModrySt.htm

Dohoda o spolupráci mezi ČKMŠ a Hasičským záchranným sborem ČR jakožto garantem Integrovaného záchranného systému státu byla uzavřena v r. 2001 a je v plném znění opět uvedena na stránkách ČKMŠ http://www.nkp.cz/o_knihovnach/konsorcia/skip/ModrySt.htm.

Jde především o předávání informací, podmínky poskytování pomoci, součinnosti při záchranných pracích, a to jak mezi Generálním ředitelstvím HZS a ČKMŠ, tak mezi operačními a informačními středisky HZS (rozmístěnými zpravidla v sídlech bývalých okresů) a jednotlivými institucemi ze sféry kulturního dědictví, tedy bezprostředně archivy, knihovnami, památkovými ústavy, muzei a galeriemi.

Součástí dohody jsou též soupisy kontaktních míst pro vyžadování pomoci při záchrane kulturního dědictví ohroženého požáry, živelními pohromami aj. nepředvídatelnými událostmi, dále seznam sil a prostředků pro prevenci nebo záchranu (rovněž k dispozici na webu).

Uplynulých 11 let přineslo mnohé změny jak v HZS tak v ČKMŠ. V současnosti se proto zpracovávají podklady pro **aktualizaci dohody a seznamů kontaktních míst**. S tímto cílem rozeslal ČKMŠ dotazníky jednotlivým organizacím ze sféry kulturního dědictví a nabídl jim možnost fungovat – ať již nadále nebo nově – na těchto seznamech a ucházet se případně o pomoc u útvarů Hasičského záchranného sboru nebo v případě nouze jiných takovou pomoc také poskytnout.

Někteří kolegové se nás při vyplňování dotazníků ptali, co je s uvedením na seznamu kontaktních míst spjato a jak si mají případnou pomoc představit. Odpověď dopředu nemůže být jednoznačná, záleželo by samozřejmě na konkrétní situaci, na tom, jaký problém by nastal.

Přítomnost na seznamu kontaktních míst má muzeím a galeriím a ostatním institucím z oblasti kulturního dědictví především umožnit rychlé spojení na záchranný systém ČR, s tím, že partner na nejbližší dosažitelné jednotce záchranného systému bude také ihned vědět kam a na koho se obracet. Má tedy eliminovat případné zdržení sháněním spojení a kontaktů na osoby kompetentní k (rozhodnutí o) zásahu, a to ve chvílích, kdy může jít o minuty a kdy – vzhledem k okolnostem – nemusí být přístup k elektrině, k telefonním seznamům a jiným normálně běžným pomůckám. Zanedbatelná není ani skutečnost, že vidí-li pracovník HZS volajícího o pomoc na tomto seznamu kontaktních míst, má jistou záruku, že jde o místo, kterému patří určitá priorita a nejde naopak o žert nerozumného občana z ulice, s nímž se čas od času hasiči setkávají.

V rámci systému kontaktních míst musíme být připraveni také na případnou pomoc opačným směrem, tj. na vyzvání HZS. Také tyto kroky je obtížné konkrétně definovat, předem nevíme, co vše se může přihodit, jaká pomoc by byla třeba. Slibujeme smluvním partnerům tedy obecně hlavně ochotu podat pomocnou ruku podle svých sil a možností. Rozsah těchto sil a možností by v daném okamžiku bylo nutné vzájemnou dohodou a podle vlastní situace vymezit.

Obecně může jít o konzultace k zásahu, rady jak šetrně nakládat s různými typy ohrožených materiálů, může jít o žádost o zapůjčení přístrojů (např. vysoušeče), náradí, evtl. i vyslání zkušeného personálu (např. pro vynášení sbírkových katalogů, unikátů z depozitářů, první nutné a okamžité zákroky k očištění poškozených sbírek apod.). V případě rozsáhlejší katastrofy může jít o hledání pomoci ve větším okruhu, přesahujícím již běžné osobní konexe.

Jana Součková